

**Uchwała Nr XX/202/2016
Rady Miejskiej w Opocznie
z dnia 26 kwietnia 2016 r.**

w sprawie zatwierdzenia Planu Odnowy Miejscowości Wola Załęzna na lata 2016 – 2020

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. 2016 r., poz. 446) Rada Miejska w Opocznie uchwala, co następuje:

§ 1. Zatwierdza się Plan Odnowy Miejscowości Wola Załęzna na lata 2016-2020, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Opoczna.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

**Przewodniczący Rady Miejskiej
w Opocznie**

Grzegorz Wołąkiewicz

Załącznik do Uchwały nr XX/202/2016

Rady Miejskiej w Opocznie

z dnia 26 kwietnia 2016 r.

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI WOLA ZAŁĘŻNA NA LATA 2016 - 2020

GMINA OPOCZNO

Opoczno, 26 kwietnia 2016 r.

1.Wstęp

Plan Odnowy Miejscowości Wola Załączna jest dokumentem strategicznym, którego celem jest stworzenie wizji rozwoju sołectwa Wola Załączna.

Dokument został opracowany na podstawie § 10 ust. 2 pkt 1 Rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 14 lutego 2008 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania "Odnowa i rozwój wsi" objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 (Dz. U. 2013.501)

Rozwój, w ujęciu ogólnym, polega na pozytywnych przemianach o charakterze ilościowym i jakościowym. Jest to proces opierający się na czynnikach endogenicznych i egzogenicznych. Rozwój lokalny to zharmonizowane i systematyczne działanie społeczności, władzy publicznej oraz pozostałych podmiotów funkcjonujących w danej jednostce terytorialnej, zmierzające do kreowania nowych i poprawy istniejących walorów użytkowych, tworzenia korzystnych warunków dla gospodarki oraz zapewnienia ładu przestrzennego i ekologicznego¹.

Obszarem realizacji Planu Odnowy miejscowości Wola Załączna jest obszar tego sołectwa.

Niniejsze opracowanie zawiera charakterystykę sołectwa, inwentaryzację zasobów służącą diagnozie stanu rzeczywistego, analizę SWOT, planowane kierunki rozwoju oraz wykaz planowanych przedsięwzięć do realizacji w okresie obowiązywania przedmiotowego Planu.

Plan Odnowy Miejscowości jest dokumentem otwartym, podlegającym aktualizacji w zależności od potrzeb społecznych i możliwości finansowych. Oznacza to, że mogą być wprowadzane do realizacji nowe zadania, może ulegać zmianie harmonogram realizacji poszczególnych zadań w zależności od poziomu dostępności funduszy UE.

Plan Odnowy Miejscowości ma zdecentralizowany, lokalny charakter.

Celem planu jest podtrzymanie lub odtworzenie atrakcyjności wsi, jako miejsca zamieszkania i zaplanowanie oraz przeprowadzenie tego w sposób dostępny, oczekiwany i popierany oraz wykonalny dla lokalnej społeczności. Jest to szczególnie ważne w dzisiejszej sytuacji, gdy miasta oferują konkurencyjną alternatywę zamieszkania, a rolnictwo traci swą atrakcyjność, jako źródło utrzymania, co prowadzi m.in. do migracji młodych ludzi, szczególnie tych lepiej wykształconych ze wsi do miasta.

Korzyści wynikające z posiadania Planu Odnowy:

1. Plan umożliwi efektywne gospodarowanie zasobami takimi, jak środowisko, ludzie, infrastruktura i środki finansowe.

¹ Graczyk M., *Zarządzanie inwestycjami komunalnymi*, Oficyna Wydawnicza Branta, Bydgoszcz-Zielona Góra 2008

2. Zapisanie tego procesu w formie dokumentu umożliwia stałą ocenę postępów i korygowanie błędów przez wszystkich członków społeczności lokalnej.
3. Dokument umożliwia zaangażowanie władz lokalnych oraz mieszkańców w planowanie swojej przyszłości. Uwzględnienie różnych opinii, pomysłów i koncepcji często wymaga konsensusu. Osiągnięty na drodze otwartej dyskusji pozwala na wypracowanie strategii, z którą będzie identyfikowała się społeczność lokalna.
4. Tworzenie Planu Odnowy sprzyja realistycznej ocenie mocnych i słabych stron miejscowości a przez to przyjrzenie się możliwościom oraz potencjalnym problemom, które mogą się pojawić w przyszłości. W ten sposób można uniknąć wielu trudności.

2. Charakterystyka sołectwa

Położenie:

Gmina Opoczno położona jest na południowo-wschodnim skraju województwa łódzkiego, w powiecie opoczyńskim. Zbiegają się tutaj granice trzech województw: łódzkiego, mazowieckiego i świętokrzyskiego. Graniczy ona z gminami:

- Gielniów (woj. Mazowieckie) i Gowarczów (woj. Świętokrzyskie) – od wschodu,
- Białaczów - od południa,
- Sławno - od zachodu,
- Inowłódz, Poświętne i Drzewica - od północy.

Jej rozciągłość południkowa wynosi 20,2 km a równoleżnikowa 19,0 km.

Mapa 1. Położenie gminy Opoczno na tle mapy Polski

Mapa 2. Położenie gminy Opoczno w województwie łódzkim

Mapa 3. Położenie gminy Opoczno w powiecie opoczyńskim

Sołectwo Wola Załęzna jest jednym z 34 sołectw Gminy Opoczno. Miejscowość leży tuż przy wschodniej granicy Opoczna, od południa sąsiaduje w Dzielną i Różanną, od wschodu z sołectwem Sołek i Bielowice, od północy z Sobawinami i Międzyborzem.

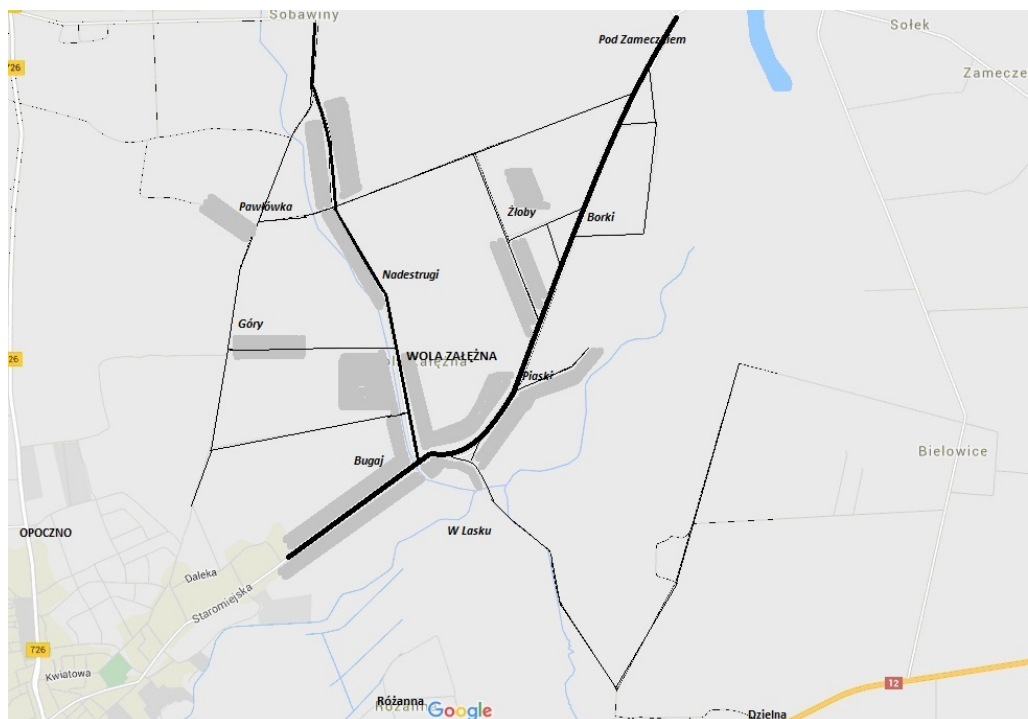

Mapa 4. Położenie Woli Załężnej w Gminie Opoczno.

W miejscowości wyróżnia się 10 części miejscowości wymienionych w wykazie jednostek osadniczych w Rozporządzeniu Ministra Administracji i Cyfryzacji z dnia 13 grudnia 2012 roku w sprawie wykazu urzędowych nazw miejscowości i ich części:

Identyfikator części miejscowości wg bazy TERYT	Nazwa integralnej części miejscowości
0547649	Borki
0547655	Bugaj
0547661	Góry
1039659	Kępy
0547678	Nadestrugi
0547684	Pawłówka
0547690	Piaski
0547709	Pod Zameczkiem
1039694	W Lasku
0547715	Żłoby

Tabela 1. Wykaz integralnych części miejscowości Wola Załężna.

Mapa 5. Plan miejscowości Wola Załęzna – opracowanie własne.

Powierzchnia:

Sołectwo Wola Załęzna zajmuje powierzchnię 756 ha 7334 m², co stanowi 4,56% powierzchni gminy Opoczno.²

Jest to piąty pod względem wielkości obręb geodezyjny na terenie wiejskim gminy.

Liczba ludności:

Według danych Zespołu ds. Ewidencji Ludności i Dowodów Osobistych Urzędu Miejskiego w Opocznie sołectwo Wola Załęzna zamieszkuje (stan na 31 grudnia 2015 r.) 819 mieszkańców, co stanowi 2,35% mieszkańców Gminy Opoczno.

Struktura wieku mieszkańców przedstawia się następująco:

Liczba mieszkańców ogółem	819
Liczba mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym (0 – 17 lat)	187
Liczba mieszkańców w wieku produkcyjnym (18 – 64 lata – mężczyźni; 18 – 59 lat – kobiety)	502
Liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym (powyżej 65 lat – mężczyźni; powyżej 60 lat – kobiety)	130

Tabela 2. Struktura wiekowa mieszkańców – opracowanie własne.

² Na podstawie Ewidencji gruntów i budynków UM w Opocznie.

Struktura wieku mieszkańców miejscowości jest korzystniejsza niż statystyczna struktura wieku mieszkańców obszaru wiejskiego gminy Opoczno.

	Procentowy udział grupy wiekowej w ogólnej liczbie mieszkańców		
	Wola Załęzna	Obszar wiejski gminy Opoczno	Gmina Opoczno
Procent mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym (0 – 17 lat)	22,83%	22,13%	19,51%
Procent mieszkańców w wieku produkcyjnym (18 – 64 lata – mężczyźni; 18 – 59 lat – kobiety)	61,29%	61,51%	63,99%
Procent mieszkańców w wieku poprodukcyjnym (powyżej 65 lat – mężczyźni; powyżej 60 lat – kobiety)	15,87%	16,36%	16,50%

Tabela 3. Struktura wiekowa mieszkańców na tle gminy Opoczno – opracowanie na podstawie danych GUS za 2014 rok.

Zwraca uwagę stosunkowo wysoki udział grupy dzieci i młodzieży wśród mieszkańców. Jest on wyższy od udziału w strukturze wiekowej całej gminy o ponad trzy punkty procentowe. Świadczy to o dużym potencjale rozwojowym miejscowości oraz jest prognozą rosnących potrzeb mieszkańców miejscowości w zakresie opieki szkolno-przedszkolnej oraz tworzenia miejsc rekreacji i zabaw dla dzieci i młodzieży.

Dominującym czynnikiem demograficznym w Woli Załęźnej jest stały przyrost liczby mieszkańców. Spośród zaledwie 19 miejscowości w gminie Opoczno, które na przestrzeni ostatnich dziesięciu lat zanotowały wzrost liczby mieszkańców, w Woli Załęźnej był on największy ilościowo i wskaźnikowo. Należy też zauważyć, że przyrostowi liczby mieszkańców miejscowości towarzyszy stały i systematyczny spadek liczby mieszkańców całej gminy, co pozwala prognozować o konieczności stałego rozwoju infrastruktury miejscowości w celu dostosowania do rosnących potrzeb mieszkańców.

Liczba mieszkańców na dzień 31 grudnia danego roku	2005	2009	2010	2011	2012	2014	2015	Saldo procentowe liczby ludności w 2015 roku w stosunku do liczby ludności w 2005
	725	760	768	788	808	815	819	

*Tabela 4. Liczba mieszkańców Woli Załączonej na przestrzeni dziesięciolecia
– opracowanie własne na podstawie danych UM w Opocznie.*

Gęstość zaludnienia sołectwa wynosi 108 osób/km² i jest wyższa od średniej gęstości zaludnienia gminy na jej obszarze wiejskim o 29 osób/km² (gęstość zaludnienia obszaru wiejskiego wynosi – wg GUS – 79 osób/km²).

Położenie komunikacyjne, stan dróg:

Głównym ciągiem komunikacyjnym miejscowości Wola Załączna jest droga powiatowa 3108E Opoczno – Drzewica. Droga klasy G, posiada nawierzchnię bitumiczną w dobrym stanie. Droga została zmodernizowana w 2007 roku w ramach projektu Powiatu Opoczyńskiego „Przebudowa drogi powiatowej nr 3108E na odcinku Opoczno Wygnanów” dofinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2007-2013.

Fotografia 1. Droga powiatowa nr 3108E w kierunku Wygnanowa

Fotografia 2. Droga powiatowa nr 3108E w kierunku Opoczna

Prostopadłą do 30138E jest droga powiatowa 3019E rozpoczynająca się w Woli Załącznej, prowadząca do Drzewicy. Droga klasy G, o nawierzchni bitumicznej jest w bardzo złym stanie technicznym i wymaga całkowitej przebudowy.

Fotografia 3. Droga powiatowa nr 3109E w kierunku Libiszowa

Przez Wolę Załęzną przebiega również droga gminna 107157E Wola Załęzna – Dzielna o nawierzchni gruntowej w bardzo złym stanie – wymagająca budowy wraz z przebudową mostu na rzece Drzewiczka.

Fotografia 3. Droga gminna nr 107157E w kierunku Dzielnej.

Fotografia 3. Droga gminna nr 107157E – skrzyżowanie z drogą powiatową nr 3109E.

Ponadto miejscowość jest pocięta siatką, w większości gruntowych, dróg dojazdowych do skupisk osadniczych i pól.

Struktura przestrzenna:

W Woli Załęznej brak jest jednoznacznej dominanty przestrzennej. Brak przestrzeni wspólnej typu rynek, deptak, skwer czy plac targowy.

Układ przestrzenny wsi jest historycznie nierozpoznany, ślady dawnych form przestrzennych nie są obecnie w żaden sposób uchwytne. Obecnie wieś jest typową wielodrożnicą - duża wieś o zwartej lub luźnej zabudowie, powstająca wzdłuż kilku ciągów komunikacyjnych (ulic), ale o nieregularnym kształcie.

Instytucje:

W Woli Załęznej działa publiczna Szkoła Podstawowa, której organem prowadzącym jest Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Wsi Wola Załęzna w Gminie Opoczno. Nauka w szkole odbywa się w klasach I, II, III i „0”.

Ze względu na bezpośrednie sąsiedztwo z ośrodkiem miejskim tj. miastem Opoczno, mieszkańcy mają łatwy dostęp do instytucji publicznych związanych z obsługą administracyjną i załatwianiem spraw obywatelskich.

Miejscowość należy do rzymskokatolickiej parafii pw. św. Bartłomieja w Opocznie.

Działalność kulturalna i sportowa:

Miejscowość nie jest wyposażona w świetlicę wiejską, na terenie Woli Załęznej brak odpowiedniego budynku., który mógłby pełnić taką funkcję, choćby zastępczo. Mimo tej trudności w Woli bardzo prężnie działa Koło Gospodyń Wiejskich oraz cieszący się uznaniem zespół śpiewaczy „Wolowianki”.

Społeczność wiejska corocznie organizuje cieszącą się dużą popularnością imprezę integracyjną pn. „Wolo-wianki”, w trakcie której odtwarzane są dawne obrzędy, zwyczaje ludowe, prezentuje kulturę i folklor regionu.

Miejscowy klub sportowy LKS OLIMPIA Wola Załęzna prowadzi rozgrywki w piłkę nożną w Piotrkowskiej Klasie A w I grupie.

Położenie i środowisko przyrodnicze:

Wola Załęzna jest położona w obrębie Mezoregionu Wzgórz Opoczyńskich, należącego do makroregionu Wyżyny Przedborskiej tworzącego skrajną, północną część podprovincji

Wyżyny Małopolskiej, schodzącej do pasa Nizin Środkowopolskich. Teren tworzą utwory środkowo i górnourajskie.

Obszar jest nieznacznie pochyłony. Jednostajnie opada od zachodu, w kierunku wschodnim ku dolinie rzeki Drzewiczki. Spadek terenu ok. 1,8% co należy ocenić jako teren płaski.

Skalą macierzystą dla rozwoju gleb na przeważającym obszarze gminy są gliny i piaski czwartorzędowe.

Występują tu gleby bielcowe, pseudobielcowe i brunatne wylugowane tworzące kompleksy rolniczej przydatności gleby zaklasyfikowane jako kompleks żytni od bardzo dobrego do najsłabszego.

Klasyfikacja gruntów rolnych w obrębie geodezyjnym jest następująca:

Klasa	Powierzchnia (ha)
ŁIII	32,63
ŁIV	57,60
ŁV	17,56
ŁVI	0,14
PsIII	7,79
PsIV	43,74
PsV	21,63
PsVI	6,94
RIIIa	72,76
RIIIb	58,32
RIVa	75,98
RIVb	16,24
RV	122,74
RVI	112,33

*Tabela 5. Klasyfikacja gruntów wg klas bonitacyjnych Woli Załężnej
– opracowanie własne na podstawie danych UM w Opocznie.*

W porównaniu do warunków glebowych na terenie gminy, Wola Załężna charakteryzuje się wyższym udziałem gleb wyższych klas bonitacyjnych w ogólnej powierzchni, co wynika z położenia w dolinie Drzewiczki.

Struktura użytkowania gruntów rolnych jest następująca:

Rodzaj użytku	Powierzchnia (ha)
Użytki rolne	613,37
Lasy, zadrzewienia	67,12
Sady	7,57
Grunty pod wodami	9,20
Tereny zabudowane	31,38

*Tabela 6. Struktura użytkowania gruntów obrębu Wola Załężna
– opracowanie własne na podstawie danych UM w Opocznie.*

Współczynnik lesistości jest, jak na miejscowość podmiejską, stosunkowo wysoki i wynosi 11,7%. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Opoczno – 2015 przewiduje do zalesienia w ramach obrębu dodatkowe 13,2 ha.

Degradacja fizyczna – erozyjna gleb jest na poziomie niezauważalnym. Niewielka jest także degradacja biologiczna ograniczona do pojedynczych działek ugorowanych. Nieznaczna degradacja antropogeniczna wynika z powolnej urbanizacji.

Wola Załączna pozostaje w obrębie łódzkiej dzielnicy klimatycznej. Przeważają tu wiatry zachodnie. Prędkości wiatru i temperatury na poziomie średnim dla Polski. Występują korzystne warunki topoklimatyczne typowe dla wysoczyzny – mniejsza ilość mgieł, niższa wilgotność powietrza, dobre nasłonecznienie, dobre przewietrzanie.

Wieś, położona w dolinie Drzewiczki należącej do dorzecza Wisły, prawobrzeżnej zlewni rz. Pilicy, zlewnia PLRW20009254859 Drzewiczka od Wąglanki do Brzuśni. Stan wód oceniany jest jako słaby biologicznie, posiadający dobry potencjał elementów hydromorfologicznych i fizykochemicznych, słaby potencjał ekologiczny.

Na obszarze dominuje krajobraz otwarty rolniczy. Dominującym ekosystemem są systemy agrarne, roślinność antropogeniczna towarzyszy siedliskom przy siedzibach ludzkich, występują również zespoły zadrzewień antropogenicznych i naturalnych.

Nie występują tu gatunki endemiczne, pomniki przyrody, stanowiska dokumentacyjne, użytki ekologiczne. Świat zwierząt urozmaicony z uwagi na różnorodność świata roślinnego, aczkolwiek złożony z prostych, typowych gatunków charakterystycznych dla ekosystemów upraw rolnych. Nie występują też ostoje zwierząt podlegających ochronie gatunkowej.

Gospodarka i rolnictwo:

Na dzień 20 kwietnia 2016 roku na terenie Woli Załącznej zarejestrowanych jest 28 podmiotów gospodarczych.³ Część z nich prowadzi działalność poza miejscem zamieszkania – głównie w Opocznie.

Wśród podmiotów dominują prowadzone przez osoby fizyczne: zakłady produkcyjno-handlowe w branży metalurgicznej, drzewnej, usługowo – handlowe, oferujące usługi motoryzacyjne, projektowe oraz handlu detalicznego.

Struktura własnościowa gruntów w obrębie geodezyjnym wskazuje, że praktycznie cały obszar sołectwa pozostaje w rękach właścicieli prywatnych. Tylko 13,09 ha należy do Skarbu Państwa i 14,23 ha do Gminy Opoczno. Pozostałe grunty należą do osób fizycznych. Na terenie wsi zlokalizowane są kurniki przemysłowe.

Gospodarstwa rolne są niewielkie i rozdrobnione, żadne nie przekracza powierzchni 10 ha.⁴

³ Wg danych UM w Opocznie

⁴ Wg danych UM w Opocznie

Liczba gospodarstw wg powierzchni	
Zakres powierzchni w ha	Ilość gospodarstw
0,00 - 0,4999	109
0,5 - 0,9999	66
1,0 - 1,4999	72
1,5 - 1,9999	43
2,0 - 2,9999	37
3,0 - 4,9999	33
5,0 - 6,9999	13
7,0 - 9,9999	6

*Tabela 7. Struktura wielkości gospodarstw rolnych we wsi Wola Załęzna
- opracowanie własne na podstawie danych UM w Opocznie.*

Historia:

Nazwa miejscowości pochodzi od jej położenia za łągami, czyli łąkami leżącymi na terenach wilgotnych i podmokłych. Sam człon "wola", stosowany w nazwach miejscowych, dawniej oznaczał świeżo lokowaną osadę z uwolnieniem od danin na kilkanaście lat.

Wieś powstała w średniowieczu. Pierwsze wzmianki na jej temat pochodzą z 1369 roku. Około 1520 roku pojawia się nazwa Wola civitatis, a kilka lat później Wola Opoczensis. Obecna nazwa, Wola Załęzna, przez językoznawców klasyfikowana jest do nazw kulturalnych (Wola) z używanym dziś zestawieniem topograficznym (Załęzna).

Wg Jana Dekowskiego wieś należąca do dóbr królewskich, w XV wieku została nadana Opocznu, a ludność została zobowiązana do konserwacji bruków i murów obronnych miasta.

W XVII wieku jest wymieniana jako przedmieście Opoczna.

W 1822 roku Wolę Załęzną przyłączono do towarzystwa szkolnego w Opocznie, a w 1918 roku, staraniem ówczesnego sołtysa Wawrzyńca Wróbla, wieś otrzymała zezwolenie na założenie szkoły powszechnej jednoklasowej, a następnie dwuklasowej. Pierwszym nauczycielem w placówce był Jan Kiela. Spustoszenia we wsi dokonała w XIX wieku epidemia cholery. Przeżyło ją jedynie czternaście rodzin włościańskich. W 1921 roku we wsi mieszkało już ponad sześciuset mieszkańców i znajdowało się tam ponad sto domów.⁵

⁵ Na podstawie „Gmina Opoczno Wczoraj, dziś, jutro” pod redakcją Bożeny – Świątek – Mazur, Gmina Opoczno 2005 oraz „Opoczno i okolice” Jan Dekowski, Warszawa 1977

3. Analiza zasobów.

Analiza zasobów zawiera wykaz elementów materialnych oraz niematerialnych sołectwa, które mogą być wykorzystane dla rozwoju miejscowości, w działaniach na rzecz jego odnowy.

Środowisko przyrodnicze, położenie:

Podstawowym walorem przyrodniczym Woli Załężnej jest specjalny obszar ochrony siedlisk Drzewiczki z Opocznianką, przebiegający wzdłuż doliny Drzewiczki, wytyczony w Opracowaniu ekofizjograficznym dla Gminy Opoczno z 2015 roku, proponowany do utworzenia zgodnie z Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego przyjętego Uchwałą nr LX/1648/10 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 21 września 2010 r. w sprawie zmiany Uchwały Nr XLV/524/2002 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 9 lipca 2002 r. w sprawie uchwalenia Planu zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego na terenie gminy Opoczno. Jeszcze w latach osiemdziesiątych XX wieku w miejscowości zlokalizowanych było około 75 ha turzycowisk i łąk wilgotnych, stanowiących obszary cenne przyrodniczo. Jednak powierzchnia torfowisk i wilgotnych łąk stopniowo maleje, proces ten związany jest z osuszaniem, spowodowanym przez melioracje rolne oraz regulację rzek. Torfowiska podlegają sukcesji, zamieniając się w zbiorowiska łąk wilgotnych, potem użytków zielonych i pastwisk. Stopniowo na tereny te wkracza gospodarka rolna. Zanikanie naturalnych siedlisk skutkuje degradacją warunków siedliskowych dla zbiorowisk roślinnych oraz fauny. Następuje ograniczenie zasięgu występowania i zanik gatunków flory i fauny. Obecnie dolina Drzewiczki jest siedliskiem licznych gatunków płazów i owadów.

Istotnym walorem przyrodniczym Woli Załężnej jest też wysoki udział w strukturze bonitacyjnej gleb kompleksów klasy III. Przy słabej jakości gleb w gminie jest to walor gospodarczy i przyrodniczy.

Malowniczy krajobraz sołectwa podkreśla również obecność Lasu Wolskiego.

Fotografia 4. Koryto Drzewiczki - widok z Woli Załężnej w kierunku Opoczna.

Malownicze krajobrazy soczystych łąk położonych nad Drzewiczką oddzielone od koryta rzeki wałem przeciwpowodziowym mają potencjał terenu spacerowo - rekreacyjnego dla mieszkańców Opoczna, bezpośrednio sąsiadującego z miejscowością.

Dostępność komunikacyjna, sąsiedztwo:

Wola Załęzna jest położona w bezpośrednim sąsiedztwie Opoczna, połączona z nim zarówno drogami skategoryzowanymi o nawierzchniach bitumicznych, biegnącymi z centrum miasta, jak i siatką dróg o nawierzchni gruntowej.

Stwarza to z jednej strony dogodne warunki mieszkańcom miejscowości do kontaktu z ośrodkiem administracyjnym - siedzibą gminy i powiatu opoczyńskiego, z drugiej strony powinno stanowić bodziec do otwarcia obszaru sołectwa dla mieszkańców miasta. Bezpośrednie połączenie drogami gruntowymi z Opoczniem, zarówno od południa, jak i od północy miasta jest walorem miejscowości, który powinien zachęcać mieszkańców miasta do zwiększenia wykorzystania miejscowości jako terenu rekreacyjnego do spacerów, uprawiania nordic-walkingu lub rekreacji rowerowej. Obecnie obserwuje się już zainteresowanie mieszkańców Opoczna tymi formami weekendowego odpoczynku i wiele nieformalnych tras spacerowych z terenu miasta prowadzi właśnie w kierunku Woli Załęźnej. Trudno znaleźć wśród sołectw gminy konkurenta dla Woli w tym zakresie - przewagą miejscowości nad innymi jest właśnie bliskość położenia optymalna dla jednorazowych pieszych wycieczek, istniejący już system bezpośrednich dróg polnych oraz walory krajobrazowe sołectwa.

Środowisko kulturowe

Wola Załęzna nie posiada zabytków na swoim terenie. W wykazie obiektów zabytkowych figurujących w wojewódzkiej ewidencji zabytków Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Łodzi na dzień 25.11.2015 r. znajdują się dwa domy z początku XX wieku (po nr 93 i 123).⁶ Jednakże Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania Gminy Opoczno - uchwalone 5 października 2015 r. wskazuje aż 26 domów wartych objęcia ewidencją obiektów zabytkowych - pochodzących głównie z początku XX wieku i charakterystycznych dla form budownictwa regionu opoczyńskiego.

Na terenie sołectwa odkryto również liczne stanowiska archeologiczne m.in. kultury łużyckiej, przeworskiej oraz z okresu wczesnego i późnego średniowiecza.

W Woli Załęźnej zlokalizowane są dwa krzyże przydrożne i dwie kapliczki.

⁶ Na podstawie <http://www.wuoz.bip.lodz.pl/page/156,wykazow-obiektow-zabytkowych-figurujacych-w-wojewodzkiej-ewidencji-zabytkow-na-dzien-25-11-2015.html>

Fotografia 5. Kapliczka na rozstaju dróg z 1901 roku.

Fotografia 6. Kapliczka przydrożna.

Najcenniejszym bogactwem miejscowości jest jej kapitał społeczny. Wola Załęzna to jeden z najprężniejszych w gminie Opoczno ośrodków kultywowania autentycznej opoczyńskiej kultury ludowej. Podwaliny pod ten ruch położył znany i uznany w kraju, urodzony i mieszkający w Woli Stanisław Ksyta ludowy muzyk - samouk, wymieniany przez Jana Dekowskiego w opracowaniach dotyczących opoczyńskiej kultury regionalnej, muzyk w Kapelach Zespołów Folklorystycznych: „Tramblanka”, „Sitowianka” i „Bukowianki”. On i współtowarzyszcy mu muzycy prezentowali repertuar tradycyjny wykonywany w dawnym, surowym

i ekspresyjnym stylu. Do najstarszych granych przez kapelę melodii należą oberki śpiewane, zwane „ciągłymi, wyciąganymi, przeciąganymi”. Jako kapela „Opocznianka” brali udział w przeglądach i festiwalach folklorystycznych, zdobywając główne nagrody, m.in. w Bedlnie, Sieradzu. W 2005 „Opocznianka” w składzie dwuosobowym (Stanisław Ksyta i Marian Pabianek) otrzymała kazimierską Basztę. W 2008 Kapela została laureatem Nagrody im. Oskara Kolberga.⁷

Obecnie najsilniejszym reprezentantem kultury ludowej w Woli jest Zespół śpiewaczy "Wolowianki" - grupa śpiewacza, która powstała w roku 2009 z inicjatywy przewodniczącej miejscowego KGW. Zespół ma charakter wielopokoleniowy. Jego siłą są piosenki dialogowe o charakterze humorystycznym, a także współcześnie żartobliwe teksty dawnych pieśni. Obecnie Wolowianki posiadają w swoim repertuarze również elementy obrzędów związanych z ostatkami oraz nocą świętojańską. Ważnym źródłem inspiracji dla pracy zespołu są pieśni przekazane przez śpiewaczkę ludową mieszkającą w Woli Załęznej, panią Anielę Wijatę, której wykonania znajdują się na najważniejszych fonogramach polskiej muzyki tradycyjnej. W roku 2012 Wolowianki zdobyły I miejsce podczas II Festiwalu Folklorystycznego "Kuźnice Folk Fest - Maleniec", uświetniły swoim występem m.in. VII Przegląd Rękodzieła Artystycznego i Ludowego w Stąporkowie, gdzie zaprezentowały widowisko obrzędowe „Wieczór ostatkowy”, reprezentowały nasz region podczas imprez okolicznościowych w innych gminach, a także były organizatorkami festynu świętojańskiego w Woli Załęznej.

Doskonałą atmosferę panującą w zespole podkreślają słowa jednej z wykonywanych piosenek: „A my Wolowianki, to się dobrze mummy, bo nasz zgrany zespół dodaje num dumpy”.⁸ Jeszcze w II połowie XX wieku Wola Załęzna była ostoją opoczyńskich tradycji tkackich i wycinankarskich, które, między innymi, uprawiały wielokrotnie nagradzane na wystawach Katarzyna Wróbel, Marianna Knop, Małgorzaty Saternus czy Weronika Wijata.⁹ Obecnie jednak sztuki te są już mniej popularne i prymat w tej dziedzinie przejęły twórcynie ludowe z Bielowic czy Wygnanowa.

W Woli Załęznej działa młode, ale bardzo prężne Koło Gospodyń Wiejskich. Zajmuje się animowaniem działań społecznych, kultywowaniem tradycji opoczyńskich, działalnością artystyczną na wysokim poziomie. Dzięki zaangażowaniu członkiń KGW udaje się corocznie organizować, cieszący się ogromną popularnością mieszkańców całej gminy Opoczno, festyn świętojańskich, będący areną prezentacji miejscowego zespołu śpiewaczego, uczniów miejscowej szkoły oraz znakomitą okazją do integracji mieszkańców nie tylko w zabawie ale i w organizacji przedsięwzięcia.

O wysokiej jakości kapitału społecznego miejscowości świadczy fakt, że w Woli Załęznej miejscowa społeczność zrzeszona w Stowarzyszeniu na Rzecz Rozwoju Wsi Wola Załęzna w Gminie Opoczno prowadzi z powodzeniem Szkołę Podstawową, przejętą od Gminy Opoczno w 2014 roku. Szkoła ta stale się rozwija, podnosi poziom kształcenia i pozyskuje dodatkowe środki z UE na swoją działalność (np. realizacja projektu w ramach

⁷ Źródło: <http://festivalmazurki.pl/singer/kapela-z-woli-zaleznej/>

⁸ Źródło: strona internetowa Miejskiego Domu Kultury w Opocznie

⁹ Źródło: strona internetowa www.muzeumsztukiludowej.otrebussy.pl

działania: 9.1. Wyrównywanie szans edukacyjnych i zapewnienie wysokiej jakości usług edukacyjnych świadczonych w systemie oświaty, poddziałania: 9.1.1 Zmniejszanie nierówności w stopniu upowszechnienia edukacji przedszkolnej (POKL).

Obiekty i tereny

W Woli Załężnej brak centrum spotkań, integracji i rozwoju społecznego miejscowości. Nie występuje w jej zagospodarowaniu przestrzeń publiczna, ogólnodostępna, stwarzając warunki do pracy czy nawiązywania i podtrzymywania więzi społecznych. Wieś nie posiada zbiorczego placu, skweru czy przestrzeni wspólnej. We wsi nie ma też świetlicy wiejskiej, klubu czy innej tego typu placówki. Niedobór w zakresie infrastruktury społecznej potęguje fatalny stan budynku miejscowej szkoły, pochodzącego z okresu międzywojennego i wymagającego natychmiastowej modernizacji. Sam teren szkoły został w 2014 roku ogrodzony (inwestycja ze środków własnych gminy - wartość 44 326 zł), jest też wyposażony w utworzony w 2012 roku plac zabaw.

Problemem miejscowości jest też bardzo zły stan dróg (poza drogą powiatową 3019E), nie modernizowanych od lat, z nawierzchnią nie dostosowaną do stale wzrastającej liczby mieszkańców - użytkowników. Dotyczy to zwłaszcza drogi gminnej 170157E, posiadającej nawierzchnię gruntową, w ciągu której znajduje się most przez Drzewiczkę w stanie stwarzającym zagrożenie dla użytkowników. W 2013 roku przystanek przy drodze powiatowej wyposażono w wiatę.

Na terenie sołectwa, w jego północno - zachodnim krańcu zlokalizowane jest zagospodarowane boisko sportowe, na którym to obiekcie swoje mecze rozgrywa miejscowy klub LKS Olimpia Wola Załężna. Obiekt w 2012 roku został wyposażony w szatnię kontenerową zbudowaną w ramach działania 413 „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju” w zakresie operacji odpowiadających warunkom przyznania pomocy w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 dla projektu pn. „Budowa szatni kontenerowej przy boisku sportowym w miejscowości Wola Załężna”. W budynku znajdują się pomieszczenia dla trenerów i sędziów oraz pomieszczenie na składowanie sprzętu i środków czystości. Szatnia wyposażona jest w instalację elektryczną, wodno-kanalizacyjną, wentylacyjną oraz odgromową.

Fotografia 7. Boisko i szatnia w Woli Załęznej.¹⁰

Wieś jest w całości zwodociągowana. Długość kanalizacji, wybudowanej przez PGK w Opocznie z dofinansowaniem w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko wynosi 7324,5 m.

Głównym źródłem zaopatrzenia w ciepło są kotłownie indywidualne, najczęściej zaopatrzone w piece na koks i węgiel. Wieś nie posiada sieci gazu ziemnego, dlatego mieszkańcy korzystają z propanu butanu w butlach.

W miejscowości znajduje się jedno gospodarstwo agroturystyczne.¹¹

¹⁰ Źródło: <http://olimpiawolazalezna.futbolowo.pl/>

¹¹ Źródło: www.opocznopowiat.pl

4. Diagnoza możliwości rozwojowych sołectwa

ANALIZA SWOT

DIAGNOZA MOŻLIWOŚCI ROZWOJOWYCH SOŁECTWA

Analiza SWOT jest uniwersalnym narzędziem analizy strategicznej.

Technika analityczna SWOT polega na posegregowaniu posiadanej *informacji* na cztery grupy (cztery kategorie czynników strategicznych):

- *S (Strengths)* - mocne strony: wszystko to co stanowi atut, przewagę, zaletę miejscowości
- *W (Weaknesses)* - słabe strony: wszystko to, co stanowi słabość, barierę, wadę miejscowości
- *(Opportunities)* - szanse: wszystko to, co stwarza dla analizowanej miejscowości szansę korzystnej zmiany,
- *T (Threats)* - zagrożenia: wszystko to, co stwarza dla analizowanej miejscowości niebezpieczeństwo zmiany niekorzystnej.

Następnie informacje posegregowane według opisanych kryteriów na cztery grupy są zapisywane w czterodzielnej macierzy strategicznej, w której lewa połowa zawiera dwie kategorie czynników pozytywnych a prawa - dwie kategorie czynników negatywnych.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none">• Dobre powiązania komunikacyjne z dużymi ośrodkami• Wzrastająca liczba mieszkańców• Duża liczba imprez rekreacyjno-sportowych• Kulturowanie tradycji i obrzędów - promocja kultury ludowej• Wolne tereny rozwojowe w zakresie mieszkalnictwa• Walory krajobrazowe i położenie w dolinie Drzewiczki• Wysoki stopień zwodociągowania• Działalność klubu sportowego• Zaangażowanie społeczności lokalnej w rozwój	<ul style="list-style-type: none">• Niewielka przeciętna powierzchnia gospodarstw rolnych• Bardzo zły stan budynku szkoły• Brak 100% skanalizowania sanitarnego• Ograniczone możliwości finansowe budżety gminy na inwestycje• Nieznaczna w porównaniu do liczby ludności ilość podmiotów gospodarczych - brak zakładów pracy• Brak świetlicy wiejskiej• Niedostateczna długość dróg o nawierzchni bitumicznej, brak chodników.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none">• Wzrost liczby podmiotów gospodarczych• Dalszy wzrost osadnictwa• Możliwość pozyskania środków finansowych UE na inwestycje• Nawiązanie współpracy z sąsiednimi miejscowościami• Promocja walorów rekreacyjnych wsi• Wzrost gospodarczy kraju	<ul style="list-style-type: none">• Niestabilność polityczna i gospodarcza państwa• Wzrost bezrobocia w regionie• Niepełne wykorzystanie szans jaką dają środki UE

Opis planowanych działań inwestycyjnych

Z opracowanych dla gminy Opoczno dokumentów strategicznych, sugestii mieszkańców oraz wyników analizy SWOT wynikają poniższe inwestycje zaplanowane na najbliższe lata dla Woli Załęznej. Zadania te mają na celu poprawę sytuacji społeczno-gospodarczej miejscowości tworzącej wizerunek całej gminy.

Rodzaj działania	Przewidywany termin realizacji	Szacunkowy koszt	Źródło finansowania	Wykonawca
Rozbudowa drogi gminnej nr 107157 Wola Załęzna - Szkoła Podstawowa wraz z rozbudową mostu w Woli Załęznej	2017	2 778 522,72 zł	PROW 2014-2020, środki własne	Gmina Opoczno
Budowa świetlicy wiejskiej wraz z Urząd Miejski w 1.3.2.7 pomieszczeniami dla potrzeb Szkoły Podstawowej w Woli Załęznej	2018	1 200 000 zł	PROW 2014-2020, RPO WŁ 2014-2020 środki własne	Gmina Opoczno
Promocja walorów krajobrazowych i rekreacyjnych sołectwa Wola Załęzna	2016 - 2018	-	środki własne	Urząd Miejski w Opocznie w ramach zadań promocji gminy
Wsparcie działalności i opieka artystyczna zespołu Wolowianki i Koło Gospodyń Wiejskich	2016 - 2020	-	środki własne, PROW 2014 - 2020	Miejski Dom Kultury w Opocznie w ramach własnych
Wsparcie działalności klubu LKS Olimpia Wola Załęzna	2016 - 2020	7000,00 zł rocznie	środki własne	Gmina Opoczno w ramach wspierania realizacji zadań gminy z zakresu upowszechniania sportu.

Promocja i wsparcie dla zwiększenia wykorzystania przez gospodarstwa domowe fotowoltaiki i kolektorów słonecznych	2016 - 2020	-	środki własne	Gmina Opoczno w ramach zadań własnych gminy
Modernizacja oświetlenia drogowego na terenie całej Gminy opoczno	2015 - 2020	5 000 000 zł (całkowity koszt zadania)	RPO WŁ 2014 - 2020, POIŚ 2014 - 2020, środki własne	Gmina Opoczno

Zgodność założeń Planu Odnowy Miejscowości Wola Załęzna na lata 2016 - 2020 z dokumentami planistycznymi i strategicznymi.

1. Niniejszy Plan jest zgodny z „Miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego dla obszaru w Woli Załęznej” przyjętym Uchwałą Nr XIX/194/2016 Rady Miejskiej W Opocznie z dnia 18 marca 2016 r. w sprawie „Miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru w Woli Załęznej”.
2. Niniejszy Plan jest zgodny ze Zmianą Studium Uwarunkowań I Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Opoczno przyjętą Uchwałą Nr XIII/114/2015 Rady Miejskiej w Opocznie z dnia 5 października 2015 r.
3. Niniejszy Plan jest zgodny z Planem Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Opoczno na lata 2014 - 2020 przyjętym Uchwałą Nr XII/104/15 Rady Miejskiej w Opocznie z dnia 28 sierpnia 2015 r.
4. Niniejszy Plan jest zgodny ze Strategią Rozwoju Powiatu Opoczyńskiego na lata 2014 - 2020, Cel operacyjny A.5 Polepszenie dostępności komunikacyjnej i transportowej.
5. Niniejszy Plan jest zgodny ze Strategią Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020